Rok VII.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

Nr. 7. Warszawa, dnia 15 czerwca 1938 r.

Prenumeratę (w Warszawie zł. 12 rocznie, poza Warszawą zł. 16) przyjmuje wyłącznie Księgarnia Rolnicza w Warszawie, ul. Mazowiecka 10.

T R E Ś Ć:

USTAWY I ROZPORZĄDZENIA.

OKÓLNIKI I PISMA OKÓLNE

SKOROWIDZ RZECZOWY.

38.

USTAWA

z dnia 2 kwietnia 1938 r.

o postępowaniu uproszczonym przy regulowaniu stanu hipotecznego gruntów w związku z przebudową ustroju rolnego lub spłatami rodzinnymi.

Art. 1. (1) Uzgodnienie stanu hipotecznego ze stanem faktycznym gruntów, należących do osób, które złożyły zgłoszenie o nabycie działki przy parcelacji nieruchomości ziemskich na podstawie ustawy o wykonaniu reformy rolnej, lub które mają przyznaną pożyczkę przez Państwowy Bank Rolny na spłaty rodzinne, może być na wniosek wojewody dokonane w postępowaniu uproszczonym.

(2) W postępowaniu tym stosuje się odpowiednie przepisy art. 1, 2, 3, 4, 5 pkt 1, 2 oraz zdanie pierwsze pkt 3 i art. 9 ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o postępowaniu uproszczonym przy regulowaniu stanu hipotecznego gruntów w związku ze scaleniem w okręgach sądów apelacyjnych w Krakowie i we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 392) z następującymi zmianami:

a) uczestnikami w postępowaniu uproszczonym są osoby, których prawa są ustalane w tym postępowaniu,

b) dochodzenia przeprowadza sędzia przy udziale dwóch mężów zaufania, zamieszkałych w gromadzie, a wyznaczonych przez zarząd gminny.

Art. 2. (1) Protokół, ustalający bezspornie stan własności i obciążeń (art. 5 ustawy z 17 marca 1932 r.), stanowi podstawę do dokonania wpisów w księdze gruntowej.

(2) Wpisy będą dokonane na wniosek sędziego, przeprowadzającego dochodzenia.

(3) Na wniosek tegoż sędziego wykreśla się zarazem w księdze gruntowej wpisy, dotyczące praw, które w myśl art. 14 ustawy z dnia 17 marca 1932 r. mogą być pominięte przy sporządzaniu projektu księgi gruntowej dla gruntów scalanych.

Art. 3. Protokół, wymieniony w art. 2 ustawy niniejszej co do stwierdzonych w nim umów, jak również wpisy dokonane w księdze gruntowej, wolne są od opłat stemplowych i innych danin publicznych.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom: Rolnictwa i Reform Rolnych, Sprawiedliwości oraz Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje w okręgach sądów apelacyjnych we Lwowie i w Krakowie, z wyjątkiem sądu okręgowego w Kielcach.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Sprawiedliwości: *W. Grabowski*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

(Dz. U. R. P. z 28.IV.38 r. Nr 29, poz. 255).

39.

USTAWA

z dnia 4 maja 1938 r.

o uporządkowaniu wspólnot gruntowych.

DZIAŁ I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Przepisom ustawy niniejszej podlegają:

1) na obszarze województw środkowych i wschodnich:

a) nieruchomości zapisane w tabelach likwidacyjnych i nadawczych oraz w innych aktach, dotyczących uwłaszczenia włościan, jako wspólna własność dwu lub więcej dawnych gromad wioskowych (włościańskich, drobnoszlacheckich), osadzkich lub miejskich lub jako wspólna własność tych gromad z niektórymi gospodarzami z innych wsi, osad lub miast;

b) pastwiska, zwane wspólnymi z dworem oraz wygony dworskie, na których gospodarstwa drobnoszlacheckie lub osady tabelowe (gospodarstwa nadziałowe) mają prawo pasania inwentarza wspólnie z dworem lub też wspólnie z gospodarstwami nadziałowymi oraz pastwiska zwane wspólnymi wygonami, stanowiące wspólną własność dworu i wsi lub dworu, wsi i drobnej szlachty z prawem użytkowania, ograniczonym wyłącznie do pasania inwentarza;

c) nieruchomości, zapisane w tabelach likwidacyjnych i nadawczych oraz w innych aktach, dotyczących uwłaszczenia włościan, jako wspólna własność ogółu lub niektórych gospodarzy dawnej gromady wioskowej (włościańskiej, drobnoszlacheckiej), osadzkiej lub miejskiej;

d) nieruchomości, otrzymane na wspólną własność tytułem wynagrodzenia za zniesione służebności lub w wyniku podziału

gruntów wspólnych, określonych w punkcie niniejszym lit. a) i b) pomiędzy poszczególne gromady;

e) nieruchomości, uzyskane na wspólną własność przez właścicieli rozparcelowanych gruntów dworskich w wyniku podziału wspólnych gruntów wsi i dworu;

f) nieruchomości, nabyte przez spółki włościańskie przy udziale b. ros. Włościańskiego Banku Ziemskiego;

g) nieruchomości, użytkowane wspólne przez dawne gromady drobnoszlacheckie (okolice, zaścianki);

h) nieruchomości, użytkowane wspólnie przez dawne gromady drobnoszlacheckie (okolice, zaścianki) i dwór;

2) na obszarze województw południowych oraz cieszyńskiej części województwa śląskiego:

a) nieruchomości wspólnie posiadane lub użytkowane przez dwie lub więcej dawnych gmin;

b) nieruchomości wspólnie posiadane lub użytkowane przez byłe zwierzchności (dominia) i dawne gminy lub dawnych poddanych;

c) nieruchomości, użytkowane przez wszystkich lub przez niektórych członków dawnej gminy (części dawnej gminy) lub przez wspólności gospodarcze mocą uczestnictwa osobistego lub połączonego z posiadaniem gruntu oraz nieruchomości używane wspólnie lub kolejno przez współuprawnionych;

d) nieruchomości, które podlegały wspólnemu użytkowaniu, określonemu w pkt 2) lit a) i b), a podzielone zostały bez zezwolenia władz i bez ujawnienia podziału w księgach gruntowych;

e) nieruchomości, odstąpione do wspólnego użytkowania i wspólnego posiadania gminie, miejscowości lub ogółowi uprawnionych na podstawie patentu cesarskiego z 5 lipca 1853 r. (Dz. U. P. Nr 130);

f) nieruchomości, stanowiące dobro gminne i podlegające wspólnemu użytkowaniu.

Art. 2. Przepisom ustawy niniejszej nie podlegają nieruchomości, określone w art. 1, jeżeli:

1) stanowią majątek gromad i związków samorządowych;

2) stanowią wspólną własność b. mieszczan - nie rolników;

3) są użytkowane przez spółki szałaśnicze, działające na obszarze cieszyńskiej części województwa śląskiego.

Art. 3. Ustawa niniejsza normuje:

1) podział gruntów wspólnych;

2) ustalenie na rzecz poszczególnych uprawnionych prawa współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych;

3) zagospodarowanie niepodzielonych gruntów wspólnych;

4) rozporządzanie gruntami wspólnymi.

Art. 4. W rozumieniu ustawy niniejszej wyrażenie:

1) „wspólne grunty wielogromadzkie" — oznacza nieruchomości, określone w art. 1 pkt 1) lit. a) i pkt 2) lit. a);

2) „wspólne grunty wsi i dworu“ oznacza nieruchomości, określone w art. 1 pkt 1) lit. b) i h) oraz pkt 2) lit. b);

3) „wspólne grunty gromadzkie“ oznacza nieruchomości określone w art. 1 pkt 1) lit. c) — g), pkt. 2) lit. c) — f);

4) „dawna gromada“ oznacza:

a) gromadę lub gminę w rozumieniu przepisów, obowiązujących przed wejściem w życie ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294);

b) wsie, okolice, zaścianki i miasteczka drobnoszlacheckie;

5) „b. mieszczanie-rolnicy“ oznacza obecnych posiadaczy działek, utworzonych w drodze uwłaszczenia na mocy art. 2 prawa z dnia 9 listopada (28 października) 1866 r. o zniesieniu w miastach stosunków dominialnych (Dz. Praw. t. 66, Nr 216), z którymi związany jest udział w gruntach wspólnych;

6) „b. mieszczanie - nie rolnicy“ oznacza obecnych posiadaczy działek, utworzonych w drodze uwłaszczenia na mocy art. 14 prawa z dnia 9 listopada (28 października) 1866 roku o zniesieniu w miastach stosunków dominialnych (Dz. Praw t. 66, Nr 216), z którymi związany jest udział w gruntach wspólnych.

DZIAŁ II.

Podział gruntów wspólnych i ustalenie prawa współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych.

Rozdział I.

Zasady podziału gruntów wspólnych.

Art. 5. (1) Postępowanie, dotyczące podziału gruntów wspólnych, powinno obejmować wszystkie grunty wspólne, do których ci sami uprawnieni mają wspólne prawo własności, posiadania lub użytkowania.

(2) Przy podziale gruntów wspólnych znosi się służebności i prawa do świadczeń z gruntów wspólnych oraz ustala się prawa do terenów zabudowanych.

(3) Nieruchomości, przyległe do gruntów wspólnych, władza może objąć postępowaniem podziałowym, jeżeli jest to niezbędne dla racjonalnego przeprowadzenia podziału.

(4) Dopuszcza się częściowe zniesienie wspólnoty w przypadku, gdy tylko część wspólnoty nadaje się do indywidualnego zagospodarowania.

Art. 6. (1) Nie podlegają podziałowi:

1) grunty wspólne, stanowiące obszary wodne;

2) wspólne grunty gromadzkie, stanowiące pastwiska, położone powyżej 1.000 metrów nad poziomem morza;

3) grunty wspólne gromadzkie, położone na wysokości od 500 do 1000 metrów nad poziomem morza, jeżeli posiadają płytką warstwę rodzajną, nie nadającą się na rolę lub łąki;

4) pastwiska, których zmiana użytkowania na rolę lub łąkę byłaby gospodarczo nieuzasadniona oraz pastwiska, które powinny być zachowane dla celów hodowlanych.

(2) Przepis ust. (1) pkt 3) i 4) nie ma zastosowania w przypadkach, gdy podział został faktycznie dokonany.

(3) Władza może wyłączyć od podziału:

1) grunty wspólne, które są na skutek swego położenia narażone na uszkodzenie przez niszczące wylewy, zasypanie, usunięcie, obrywanie się brzegów lub spłukanie warstwy rodzajnej;

2) grunty wspólne, na których prowadzone jest wydobywanie minerałów, przynależnych do gruntów w rozumieniu art. 1 ust. (5) prawa górniczego lub przepisów, dotyczących żywic ziemnych oraz grunty wspólne, na których są pola naftowe;

3) wspólne grunty gromadzkie:

a) które ze względów gospodarczych uprawnieni chcą zachować w niepodzielności dla dalszego wspólnego użytkowania;

b) wskutek podziału których przynajmniej ¾ uprawnionych otrzymałoby obszar za mały dla gospodarczego wykorzystania;

c) w części, obejmującej tereny pod zabudowaniami mieszkalnymi i gospodarczymi oraz przeznaczonymi na cele użyteczności publicznej i w ogóle tereny lub ich części, co do których władze, powołane do sporządzania planów zabudowania na podstawie art. 21 i 23 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r .o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli w brzmieniu, zmienionym ustawą z dnia 14 lipca 1936 r. (Dz .U. R. P. Nr 56, poz. 405) (sfera interesów mieszkaniowych miast i regiony) zgłosiły wnioski, stwierdzające, że projektowany podział stoi w sprzeczności z zamierzeniami regulacyjnymi tych władz i mógłby uniemożliwić urzeczywistnienie tych zamierzeń albo spowodować znaczne trudności w ich urzeczywistnieniu;

4) grunty wspólne leśne oraz łąki bagniste, których podział uzna Minister Spraw Wojskowych lub upoważniona przez niego władza wojskowa za niewskazany ze względu na interes obrony Państwa.

Art. 7. Każdy z uprawnionych przy podziale gruntów wspólnych otrzymuje z nich obszar na zasadach następujących:

1) jeżeli obszar, odpowiadający udziałowi w gruntach wspólnych, został ściśle oznaczony w dokumentach, każdemu z uprawnionych wydziela się równowartość oznaczonej części obszaru; jeżeli obszar gruntów wspólnych w rzeczywistości jest niezgodny z obszarem oznaczonym w dokumentach, każdemu z uprawnionych wydziela się równowartość części obszaru odpowiednio zwiększoną lub zmniejszoną;

2) jeżeli grunty wspólne od lat dziesięciu przed wszczęciem postępowania o podział tych gruntów znajdują się w podzielnym bezspornym posiadaniu, każdemu z uprawnionych wydziela się obszar, odpowiadający rzeczywiście dokonanemu podziałowi, chociażby podział ten nie odpowiadał udziałom oznaczonym w dokumentach; jeżeli wskutek faktycznego podziału powstała gospodarczo szkodliwa szachownica lub nadmierne zwężenie, władza może przeprowadzić inny podział przy uwzględnieniu wartości obszaru posiadanego przez każdego uprawnionego; zastępcy prawni małoletnich i bezwłasnowolnych (art. 20) mogą w przeciągu 3 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania zgłaszać sprzeciw co do podziału gruntów wspólnych, dokonanego przez zainteresowanych, jeżeli podział ten został dokonany w czasie małoletności lub bezwłasnowolności i jeżeli małoletni lub bezwłasnowolni nie byli reprezentowani przy podziale przez swych prawnych zastępców;

3) w przypadkach, nie przewidzianych w pkt 1) i 2), każdy z uprawnionych otrzymuje obszar, odpowiadający jego udziałowi w gruntach wspólnych, ustalonemu na zasadach, zawartych w art. 8, jeżeli zasady te nie zostały ustalone w umowie lub w uchwale, przewidzianej w art. 27 ust. (1).

Art. 8. (1) We wspólnych gruntach wielogromadzkich udziały poszczególnych gromad ustala się w stosunku do posiadanego przez każdą z dawnych gromad obszaru, z którym związany jest udział w gruntach wspólnych.

(2) We wspólnych gruntach wsi i dworu udziały ustala się w stosunku do obszaru, posiadanego przez właściciela gruntów dworskich oraz uprawnione wsie z tym ograniczeniem, że udział właściciela gruntów dworskich nie może przekraczać $^1/_3$ wartości gruntów wspólnych.

(3) We wspólnych gruntach gromadzkich, w których udział ma gmina (gromada, gromady), udział ten ustala się w wysokości, odpowiadającej $^1/_{10}$ wartości gruntów wspólnych. Pozostałe udziały określa się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów ust. (4).

(4) We wspólnych gruntach gromadzkich udział poszczególnych uprawnionych ustala się w ten sposób, że połowę wartości gruntów wspólnych dzieli się pomiędzy uprawnionych w równych częściach, drugą połowę w stosunku do posiadanego przez każdego z uprawnionych obszaru, z którym związany jest udział w gruntach wspólnych, lub w stosunku do ilości inwentarza w przypadkach, gdy ilość inwentarza została ustalona w dokumentach.

(5) We wspólnych gruntach gromadzkich, należących do b. mieszczan-rolników i b. mieszczan - nie rolników, udział każdej grupy ustala się przez podzielenie pomiędzy grupy b. mieszczan-rolników i b. mieszczan-nie rolników $^1/_4$ wartości gruntów wspólnych w równych częściach, a $^3/_4$ w stosunku do posiadane-

go przez każdą grupę obszaru, z którym związany jest udział w gruntach wspólnych.

Art. 9. (1) Należy wydzielać każdemu z uprawnionych obszary zależnie od celowości gospodarczej w miarę możności w jednej obwodnicy.

(2) Jeżeli wydzielenie obszaru o wartości ściśle odpowiadającej wartości udziału jest technicznie niemożliwe, dla wyrównania różnic między wartością działek wydzielonych, a wartością udziału w gruntach wspólnych można stosować dopłaty pieniężne w wysokości, nie przekraczającej 3% wartości udziału.

(3) Właścicielowi nieruchomości przyległej, włączonej do postępowania podziałowego na mocy art. 5 ust. (3), wydziela się działkę, odpowiadającą wartości nieruchomości włączonej o typie, zbliżonym w miarę możności do tej nieruchomości.

Art. 10. (1) Służebności, obciążające grunty wspólne oraz służebności, ustanowione na korzyść gruntów wspólnych, ulegają zniesieniu w drodze dobrowolnej umowy, a w braku tej umowy na zasadach, ustalonych w przepisach o zniesieniu służebności. Służebności: przejazdu, przegonu i wodopoju gospodarczo zbędne znosi się bez odszkodowania.

(2) Służebności, ustanowione ze względu na interes obrony Państwa, nie mogą być zniesione bez zgody Ministra Spraw Wojskowych lub upoważnionej do tego władzy wojskowej.

Art. 11. (1) Prawa do świadczeń z gruntów wspólnych ulegają zniesieniu za odszkodowaniem.

(2) Odszkodowanie z tytułu praw do świadczeń z gruntów wspólnych ustala się w gotówce przez pomnożenie rocznej wartości tych świadczeń przez 30.

(3) Władza może zamiast odszkodowania w gotówce wydzielić z gruntów wspólnych obszar, odpowiadający wartości znoszonych praw. Wartość wydzielonego obszaru ustala się na zasadach, przewidzianych w art. 34.

(4) Jeżeli świadczenia poszczególnych zobowiązanych na rzecz uprawnionych do świadczeń nie zostały ustalone w dokumentach lub w drodze dochodzenia, odszkodowanie, należne od każdego z zobowiązanych, ustala się w stosunku do jego udziału w gruntach wspólnych.

(5) Odszkodowanie może być rozłożone na raty płatne półrocznie przy oprocentowaniu 3 od sta rocznie. Spłata może trwać najwyżej 14 lat.

Art. 12. (1) Osoby, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wzniosły zabudowania na terenie wspólnoty, należącej do innych osób, lub też które, będąc współwłaścicielami wspólnoty, zajęły pod budynki i obejścia więcej przestrzeni, niżby im się z tytułu ich udziału należało, mogą wykupić tere-

ny zabudowane wraz z podwórzem i obejściem gospodarskim na warunkach następujących:

1) cenę nabycia gruntów ustala się według zasad stosowanych przy określaniu ceny sprzedażnej parcelowanych gruntów państwowych;

2) osobom, które nie mają możności uiścić jednorazowo należnej ceny wykupu, może być przyznana pomoc kredytowa z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej;

3) jeżeli kredyt, przewidziany w pkt 2), nie zostanie przyznany lub przyznany zostanie tylko w części, władza może w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, cenę wykupu lub resztę tej ceny rozłożyć na spłaty najwyżej 15-letnie w ratach półrocznych z zabezpieczeniem na nabytych gruntach; wraz z ratami półrocznymi pobierane będą odsetki od zakredytowanej sumy w wysokości 3% w stosunku rocznym; termin płatności pierwszej raty przypada po upływie trzech lat od daty wykonalności orzeczenia, ustalającego cenę wykupu; w tym trzyletnim okresie czasu nabywca winien uiszczać corocznie z góry odsetki od ceny wykupu w wysokości 3% w stosunku rocznym.

(2) Osoby, które bezspornie posiadały w ciągu 20 lat tereny zabudowane, odpowiadające warunkom, przewidzianym w ust. (1), nabywają na własność na mocy przedawnienia (zasiedzenia) tereny te wraz z podwórzem i obejściem gospodarskim.

Art. 13. (1) Wierzytelności i prawa zabezpieczone hipotecznie na gruntach wspólnych oraz wierzytelności z tytułu danin publicznych przenosi się na działki, wydzielone z podziału dla zobowiązanych do uiszczenia tych wierzytelności w stosunku do wartości lub obszaru tych działek.

(2) Wierzytelności, zabezpieczone na gruntach wspólnych na rzecz b. ros. Włościańskiego Banku Ziemskiego, przenosi się na działki, wydzielone z podziału zgodnie z warunkami umowy, zawartej przy udzielaniu pożyczki lub w stosunku do wartości lub obszaru wydzielonych działek.

(3) Działki, wydzielone w województwach środkowych i wschodnich ze wspólnych gruntów wsi i dworu na rzecz uprawnionych wsi, są wolne od obciążeń hipotecznych.

(4) Wierzytelności, zaciągnięte w województwach południowych na cele publiczne zabezpieczone hipotecznie przez gminę (gromadę) na gruntach wspólnych, przenosi się na działki, wydzielone na rzecz gminy (gromady). Za wierzytelności, nie znajdujące pokrycia w wartości wydzielonej działki, odpowiada gmina (gromada) pozostałym majątkiem.

(5) Wierzytelności i prawa, zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach przyległych, włączonych do postępowania podziałowego na mocy art. 5 ust. (3), przechodzą na działki, wydzielone właścicielowi tych nieruchomości.

(6) Wierzytelności, zabezpieczone hipotecznie na gruntach wspólnych, mogą być spłacone przed terminem płatności.

Rozdział 2.

Zasady ustalania praw współwłasności i charakteru prawnego niepodzielonych gruntów wspólnych.

Art. 14. (1) W przypadkach, gdy podział gruntów wspólnych nie jest dokonywany, na rzecz uprawnionych ustala się prawa współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych oraz w razie sporu charakter prawny tych wspólnot gruntowych.

(2) Udziały poszczególnych uprawnionych w gruntach wspólnych określa się w idealnych częściach.

Art. 15. (1) Przy ustalaniu praw współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych stosuje się odpowiednio przepisy art. 5 ust. (1) i (2), art. 7, 8, 10, 11 i 12.

(2) Dla określenia udziału w gruntach wspólnych wartość gruntów wspólnych ustala się w dowolnie przyjętej ilości jednostek szacunkowych bez przeprowadzania klasyfikacji i szacunku.

Rozdział 3.

Postępowanie.

Art. 16. Przedmiotem postępowania, unormowanego w dziale niniejszym, może być:

1) podział wspólnych gruntów wielogromadzkich;

2) podział wspólnych gruntów wsi i dworu;

3) podział wspólnych gruntów gromadzkich;

4) ustalenie prawa współwłasności niepodzielonych wspólnych gruntów gromadzkich;

5) segregacja wierzytelności, jeżeli nie została dokonana w toku postępowania, dotyczącego podziału gruntów wspólnych.

Art. 17. (1) Uczestnikami postępowania, unormowanego w ustawie niniejszej, są:

1) w postępowaniu, dotyczącym wspólnych gruntów wielogromadzkich — dawne gromady;

2) w postępowaniu, dotyczącym wspólnych gruntów wsi i dworu — właściciel gruntów dworskich i dawna gromada;

3) w postępowaniu, dotyczącym wspólnych gruntów gromadzkich:

a) uprawnieni do użytkowania gruntów wspólnych;

b) gmina (gromada) jako podmiot praw majątkowych.

(2) Ponadto mogą brać udział w postępowaniu, obejmującym:

1) nieruchomości, przyległe do gruntów wspólnych — właściciel nieruchomości przyległej (art. 5 ust. (3);

2) zniesienie praw do świadczeń z gruntów wspólnych — uprawnieni do świadczeń;

3) przyznanie prawa własności terenów zabudowanych — osoby, użytkujące zabudowania;

4) segregację wierzytelności — wierzyciele.

Art. 18. (1) W postępowaniu, dotyczącym wspólnych gruntów gromadzkich, wszyscy uczestnicy biorą udział bezpośrednio.

(2) W postępowaniu, dotyczącym wspólnych gruntów wielogromadzkich oraz wspólnych gruntów wsi i dworu, w imieniu dawnej gromady występują uprawnieni do użytkowania gruntów wspólnych w każdej dawnej gromadzie. Uprawnieni ci biorą udział w postępowaniu bezpośrednio, jeżeli ich jest nie więcej niż trzech, w przeciwnym razie działają przez przedstawicieli w liczbie najwyżej trzech.

(3) W postępowaniu, dotyczącym wspólnych gruntów wsi i dworu, właściciele gruntów dworskich biorą udział bezpośrednio, jeżeli ich jest nie więcej niż trzech, w przeciwnym razie działają przez przedstawicieli w liczbie najwyżej trzech.

(4) Osoby uprawnione, wymienione w art. 17 ust. (2) pkt 2) i 3), biorą udział w postępowaniu bezpośrednio, jeżeli ich jest nie więcej niż trzech, w przeciwnym razie działają przez przedstawicieli w liczbie najwyżej trzech.

Art. 19. (1) Osoby, znajdujące się w bezspornym posiadaniu nieruchomości, biorą udział w postępowaniu, przewidzianym w dziale niniejszym, jeżeli grunty wspólne są wykorzystywane z tytułu posiadania nieruchomości, a prawo własności tej nieruchomości nie może być udowodnione dokumentami.

(2) Współwłaściciele nieruchomości, z którą związany jest udział w gruntach wspólnych, jeżeli w dniu dokonania ogłoszenia o wszczęciu postępowania są niepodzieleni faktycznie i prawnie, uważani są za jednego uczestnika i działają przez wybranego przez siebie przedstawiciela.

Art. 20. (1) W przypadkach, przewidzianych w art. 18 ust. (2), (3), (4) oraz art. 19 ust. (2), władza wyznacza przedstawicieli, jeżeli nie zostali wybrni przez uprawnionych.

(2) Dla osób, zamieszkałych poza obszarem gminy, objętej postępowaniem, przewidzianym w dziale niniejszym, które nie wzięły udziału w zebraniu, dotyczącym wyboru przedstawicieli oraz dla osób niezdolnych do działań prawnych i nie mających zastępcy prawnego, władza wyznacza zastępcę. O wyznaczeniu zastępcy dla małoletnich i bezwłasnowolnych władza zawiadamia właściwy sąd.

Art. 21. (1) Sprawy, wynikające z postępowania, unormowanego w dziale niniejszym, uprawnieni do użytkowania

gruntów wspólnych w każdej dawnej gromadzie rozstrzygają na zebraniach uprawnionych.

(2) Zebrania uprawnionych zwoływane są w razie uznania władzy lub na wniosek ¼ uprawnionych do użytkowania gruntów wspólnych w każdej dawnej gromadzie. Na zebraniach przewodniczy przedstawiciel władzy, jeżeli jest obecny na zebraniu, wójt, sołtys lub burmistrz. W razie wątpliwości, kto jest uprawniony do przewodniczenia, przewodniczącego wyznacza władza.

(3) Uchwały zapadają większością głosów przy obecności przynajmniej połowy uprawnionych do użytkowania gruntów wspólnych w każdej dawnej gromadzie, jeżeli przepisy ustawy niniejszej nie stanowią inaczej. Każdy uprawniony ma prawo do jednego głosu. Na obszarze województw środkowych uczestnik postępowania, dotyczącego wspólnych gruntów gromadzkich, ma prawo do tylu głosów, ile osad tabelowych posiada w całości, najmniej jednak do jednego głosu.

(4) Uchwały, dotyczące wyłączania wspólnych gruntów gromadzkich od podziału pomiędzy poszczególnych uprawnionych (art. 6 ust. (3) pkt 3) lit. a)), zapadają większością ¾ głosów przy obecności przynajmniej połowy uprawnionych do głosowania.

Art. 22. (1) Wszczęcie postępowania, unormowanego w dziale niniejszym, następuje na wniosek uprawnionych lub z urzędu.

(2) Decyzja, dotycząca wszczęcia postępowania, jest ostateczna.

Art. 23. (1) Do przedstawienia wniosku o wszczęcie postępowania są uprawnieni w przypadkach dotyczących:

1) wspólnych gruntów wielogromadzkich — każda dawna gromada;

2) wspólnych gruntów wsi i dworu — każda dawna gromada oraz właściciele gruntów dworskich;

3) wspólnych gruntów gromadzkich:

a) przynajmniej ¼ uprawnionych do użytkowania gruntów wspólnych z tytułu posiadania nieruchomości, z którymi związany jest udział w gruntach wspólnych;

b) zarząd gminy (gromady), jeżeli uczestnikiem postępowania jest gmina (gromada) jako podmiot praw majątkowych;

c) Skarb Państwa z tytułu praw do gruntów wspólnych;

d) Państwowy Bank Rolny z tytułu wierzytelności b. ros. Włościańskiego Banku Ziemskiego, obciążających grunty wspólne.

(2) W przypadkach, przewidzianych w ust. (1) pkt 1) i 2), w imieniu dawnej gromady wniosek o wszczęcie postępowania może przedstawić ¼ uprawnionych do użytkowania gruntów wspólnych z tytułu posiadania nieruchomości, z którymi związany jest udział w tych gruntach.

(3) Przedstawienie przez uprawnionych umowy lub uchwały o zasadach podziału gruntów wspólnych lub ustalenia praw współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych jest równoznaczne z przedstawieniem wniosku o wszczęcie postępowania.

Art. 24. Z urzędu może być wszczęte postępowanie, dotyczące:

1) podziału wspólnych gruntów wielogromadzkich oraz wspólnych gruntów wsi i dworu;

2) podziału wspólnych gruntów gromadzkich, jeżeli w ciągu 10 lat od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej nie zostało wszczęte postępowanie na wniosek uczestników, a grunty wspólne nie są wyłączone od podziału w myśl art. 6 ani nie są użytkowane zgodnie z postanowieniami działu III;

3) ustalenia praw współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych, jeżeli:

a) grunty wspólne nie podlegają podziałowi w myśl art. 6;

b) w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej nie zostało wszczęte postępowanie na wniosek uczestników.

Art. 25. (1) Władza ogłasza o wszczęciu postępowania (art. 22) w dzienniku wojewódzkim oraz w miejscowości, której dotyczy postępowanie, w sposób, przewidziany w art. 45. Bieg terminów rozpoczyna się od dokonania ogłoszenia w miejscowości, której dotyczy postępowanie.

(2) Jeżeli tytuł własności jest uregulowany hipotecznie, władza wnosi do ksiąg hipotecznych wpis o wszczęcie postępowania. Wpis do ksiąg hipotecznych ma ten skutek, że w dalszym postępowaniu uwzględnia się stan prawny, jaki istniał w czasie dokonania wpisu.

(3) Osoby, wymienione w art. 17 ust. (2) pkt 2) i 3), oraz osoby, które roszczą prawa do gruntów wspólnych z tytułu użytkowania tych gruntów przez lat 20, powinny w ciągu 30 dni od dokonania ogłoszenia o wszczęciu postępowania zgłosić swe roszczenia pod rygorem nie uwzględnienia ich praw w postępowaniu, przewidzianym w dziale niniejszym.

Art. 26. (1) Jeżeli uprawnieni przed wszczęciem postępowania nie złożyli władzy umowy lub uchwały, określonej w art. 23 ust. (3), bądź też opracowanego już projektu podziału lub ustalenia praw współwłasności, władza wzywa uczestników do przedstawienia w wyznaczonym terminie zasad podziału gruntów wspólnych lub ustalenia praw współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych. Termin, wyznaczony przez władzę, nie może być krótszy niż 30 dni.

(2) Jeżeli do gruntów wspólnych mają prawa osoby, wymienione w art. 17 ust. (2) pkt 2), uczestnicy winni jednocześnie przedstawić zasady zniesienia praw do świadczeń z gruntów wspólnych.

Art. 27. (1) Zasady podziału gruntów wspólnych lub ustalenia praw współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych uczestnicy przedstawiają:

1) w postępowaniu, dotyczącym wspólnych gruntów wielogromadzkich oraz wspólnych gruntów wsi i dworu — w formie umowy zawartej między przedstawicielami wszystkich dawnych gromad lub między przedstawicielami dawnych gromad i właścicielem gruntów dworskich;

2) w postępowaniu, dotyczącym wspólnych gruntów gromadzkich — w formie uchwały powziętej większością $^{2}/_{3}$ głosów przy obecności przynajmniej połowy uprawnionych do głosowania.

(2) Uchwały, dotyczące zawarcia umów, przewidzianych w ust. (1) pkt 1), zapadają w każdej dawnej gromadzie na zebraniach, określonych w art. 21 ust. (1), większością $^{2}/_{3}$ głosów przy obecności przynajmniej połowy uprawnionych do głosowania.

(3) Umowy i uchwały, dotyczące podziału gruntów wspólnych i ustalenia praw współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych, powinny opierać się na jednolitych dla wszystkich uprawnionych zasadach, przy czym nie stosuje się przepisów art. 8, 11 i 15 ust. (1).

(4) Umowy, dotyczące zniesienia praw do świadczeń z gruntów wspólnych, zawierają przedstawiciele osób uprawnionych i zobowiązanych.

Art. 28. (1) Umowy, przewidziane w art. 27, można zawierać w formie aktu notarialnego lub aktu prywatnego, sporządzonego w obecności dwóch świadków niezainteresowanych. Podpisy uczestników, przedstawicieli i świadków powinny być uwierzytelnione przez notariusza lub władzę administracyjną (rządową lub samorządową).

(2) Umowy i uchwały wiążą strony od czasu ich zawarcia. Uprawomocnienie się orzeczenia władzy, odmawiającego zatwierdzenia umowy lub uchwały, powoduje ich rozwiązanie.

(3) Umowy, dotyczące zbycia działek, przypadających z podziału gruntów wspólnych lub zbycia praw do niepodzielonych gruntów wspólnych, zawierane w toku postępowania, unormowanego w dziale niniejszym, można sporządzać w sposób, przewidziany w ust. (1).

Art. 29. (1) Władza odmawia zatwierdzenia umów lub uchwał, jeżeli:

1) postanowienia ich są niezgodne z przepisami ustawy niniejszej lub naruszają inne przepisy prawne;

2) ustalają zasady pod względem gospodarczym nieracjonalne;

3) nie uwzględniają praw osób, wymienionych w art. 17 ust. (2) pkt 2).

(2) Władza może wyznaczyć nowy termin dla uzupełnienia lub poprawienia umowy lub uchwały, nie odpowiadającej warunkom, przewidzianym w ust. (1).

Art. 30. (1) W razie nieprzedstawienia lub niezatwierdzenia umowy lub uchwały władza przystępuje do opracowania projektu podziału gruntów wspólnych, ustalenia praw współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych na zasadach, przewidzianych w rozdziale 1 i 2 działu niniejszego.

(2) Umowy lub uchwały przedstawione po przystąpieniu przez władzę do opracowania projektu w myśl ust. (1), a przed wydaniem orzeczenia, zatwierdzającego projekt, mogą być przyjęte i zatwierdzone przez władzę.

(3) Zatwierdzone umowy lub uchwały stanowią podstawę do opracowania przez władzę projektu podziału gruntów wspólnych lub ustalenia praw współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych.

Art. 31. (1) Prawa do gruntów wspólnych oraz do świadczeń z gruntów wspólnych stwierdza się na podstawie dokumentów. W braku dokumentów prawa te mogą być stwierdzone zeznaniami świadków i stron.

(2) Jeżeli w ciągu pięciu lat przed wejściem w życie ustawy niniejszej zupełnie nie korzystano ze świadczeń z gruntów wspólnych i praw do tych świadczeń przed wszczęciem postępowania nie dochodzono na drodze sądowej, należy uznać prawa te za wygasłe.

(3) Rodzaj i rozmiar świadczeń z gruntów wspólnych, które nie zostały ściśle oznaczone w dokumentach, ustala się na podstawie stanu z okresu dwóch lat przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

(4) Dla opracowania projektu zniesienia praw do świadczeń z gruntów wspólnych władza może powołać biegłych.

(5) Jeżeli w toku postępowania wyjaśniającego zachodzi potrzeba zbadania stron i świadków, władza jest uprawniona do badania stron i świadków pod przysięgą.

Art. 32. (1) Granice i obszar gruntów wspólnych ustala władza na podstawie dokumentów, a w braku dokumentów na podstawie stanu rzeczywistego. Jeżeli stan rzeczywisty jest niezgodny z dokumentami, granice i obszar gruntów wspólnych może ustalić władza na podstawie bezspornego stanu rzeczywistego. Spory, dotyczące granic gruntów wspólnych rozstrzyga władza w postępowaniu, unormowanym w ustawie niniejszej.

(2) Obszar nieruchomości, z którą związany jest udział w gruntach wspólnych, ustala władza na podstawie dokumentów. W braku tych dokumentów lub ich niezgodności ze stanem rzeczywistym obszar ten ustala władza na podstawie dochodzenia.

Art. 33. (1) W razie ujawnienia w toku postępowania, przewidzianego w ustawie niniejszej, sporu sądowego o włas-

ność lub o posiadanie nieruchomości, z którą związany jest udział w gruntach wspólnych, władza lub uprawnieni zgłaszają do sądu wniosek o zawieszenie postępowania sądowego.

(2) Władza powinna dążyć do załatwiania sporów w drodze polubownej. Ugoda, zawarta wobec władzy administracyjnej i przez nią zatwierdzona, ma moc prawną ugody, zawartej wobec sądu.

(3) Jeżeli przed władzą administracyjną ugoda nie została zawarta w wyznaczonym terminie, władza lub uprawnieni zawiadamiają o tym sąd, który z urzędu podejmie dalsze postępowanie.

(4) Jeżeli przed wydaniem orzeczenia o podziale gruntów wspólnych lub o ustaleniu praw współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych spór sądowy nie został rozstrzygnięty, za podstawę dla ustalenia udziałów w gruntach wspólnych władza bierze rzeczywisty stan posiadania.

Art. 34. (1) Przy podziale wartość gruntów wspólnych ustala się na podstawie klasyfikacji i szacunku przeprowadzonego przez komisję klasyfikacyjno-szacunkową.

(2) Klasyfikację gruntów wspólnych przeprowadza się na zasadach, przewidzianych w ustawie z dnia 26 marca 1935 r. o klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 203).

(3) Szacunek gruntów wspólnych ustala się na podstawie przeciętnych cen rynkowych w najbliższej okolicy w ciągu ostatnich dwóch lat przed wszczęciem postępowania.

(4) Grunty wspólne oraz nieruchomości, przyległe do gruntów wspólnych (art. 5 ust. (3)), mogą być za zgodą uczestników w całości lub w części uznane za równowartościowe i wyłączone od klasyfikacji i szacunku.

Art. 35. (1) Komisja klasyfikacyjno-szacunkowa składa się z przedstawiciela władzy i dwóch członków, wyznaczonych przez władzę spośród czterech kandydatów, wskazanych przez uczestników (art. 17 ust. (1)). Osoba, zainteresowana w podziale gruntów wspólnych, nie może być członkiem lub zastępcą członka komisji klasyfikacyjno-szacunkowej. Przedstawiciel władzy jest przewodniczącym komisji klasyfikacyjno-szacunkowej.

(2) Jeżeli w wyznaczonym terminie przedstawiciele uczestników nie zgłoszą kandydatów na członków komisji lub jeżeli dwa po sobie następujące posiedzenia komisji nie mogą się odbyć z powodu niestawiennictwa wybranych członków, władza przeprowadza klasyfikację i ustala szacunek nieruchomości.

(3) Do klasyfikacji i szacunku władza może powołać biegłych.

Art. 36. Klasyfikacja, przeprowadzona w myśl art. 34, nie może stanowić podstawy wymiaru dla podatku gruntowego, przypadającego z nieruchomości.

Art. 37. Roczną wartość świadczeń z gruntów wspólnych ustala się na podstawie przeciętnych cen rynkowych najbliższej okolicy z okresu dwuletniego, licząc wstecz od dokonania ogłoszenia o wszczęciu postępowania.

Art. 38. Władza może wydzielić w razie potrzeby obszary na miejscowe cele publiczne, społeczne, kulturalne i gospodarcze (drogi).

Art. 39. (1) Projekt, opracowany przez władzę, należy okazać uczestnikom postępowania i osobom, wymienionym w art. 17 ust. (2).

(2) O terminie i miejscu okazania projektu władza zawiadamia uczestników. Termin powinien być tak wyznaczony, aby między doręczeniem zawiadomienia a okazaniem projektu upłynęło przynajmniej 7 dni.

(3) Projekt podziału gruntów wspólnych winien być prowizorycznie wyznaczony na gruncie.

Art. 40. (1) Projekt, dotyczący wspólnych gruntów wielogromadzkich jest przyjęty, jeżeli za przyjęciem oświadczą się przedstawiciele $^2/_3$ uprawnionych gromad.

(2) Projekt, dotyczący wspólnych gruntów wsi i dworu jest przyjęty, jeżeli za przyjęciem oświadczą się przedstawiciele $^2/_3$ uprawnionych wsi oraz właściciel gruntów dworskich, a jeżeli grunty te zostały rozparcelowane — większość właścicieli rozparcelowanych gruntów dworskich.

(3) Projekt, dotyczący wspólnych gruntów gromadzkich jest przyjęty, jeżeli za przyjęciem oświadczy się $^2/_3$ uczestników zebrania przy obecności przynajmniej połowy uprawnionych.

(4) W postępowaniu, dotyczącym wspólnych gruntów wielogromadzkich oraz wspólnych gruntów wsi i dworu, każda dawna gromada wyraża swą zgodę w uchwale, powziętej w sposób, wskazany w ust. (3).

(5) Projekt w części, dotyczącej zniesienia praw do świadczeń z gruntów wspólnych jest przyjęty, jeżeli za przyjęciem oświadczy się $^2/_3$ uprawnionych i $^2/_3$ zobowiązanych.

(6) Niezłożenie przez uczestników lub przez osoby, wymienione w art. 17 ust. (2), pisemnego sprzeciwu w ciągu 14 dni od dnia okazania projektu uważa się za wyrażenie zgody na przyjęcie projektu.

Art. 41. Do wniesienia odwołania od orzeczenia, zatwierdzającego projekt, są uprawnieni uczestnicy i osoby, wymienione w art. 17 ust. (2):

1) którzy co do projektu złożyli sprzeciw w terminie przewidzianym w art. 40 ust. (6);

2) którzy nie wyrazili zgody na uchwałę dotyczącą wspólnych gruntów gromadzkich;

3) których prawa po przyjęciu projektu zostały uszczuplone przez władzę zatwierdzającą projekt.

Art. 42. (1) Na podstawie wykonalnego orzeczenia, zatwierdzającego projekt władza wprowadza uczestników w posiadanie wydzielonych im z gruntów wspólnych działek i zarządza sporządzenie ostatecznych dowodów pomiarowych.

(2) Sporządzenie nowego pomiaru jest zbędne, jeżeli podział opiera się na podziale faktycznie dokonanym przed wszczęciem postępowania, unormowanego w dziale niniejszym, a uczestnicy posiadają plany lub jeżeli plany zostały złożone przez uczestników przy wniosku o wszczęcie postępowania wraz z opracowanym już projektem, dotyczącym podziału gruntów wspólnych. W razie potrzeby plany mogą ulec poprawieniu lub uzupełnieniu.

Art. 43. (1) Wykonalne orzeczenie stanowi tytuł do ujawnienia w księgach hipotecznych wszelkich zmian, dokonanych na podstawie ustawy niniejszej, a w szczególności do wpisu:

1) praw współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych, ustalonych na rzecz poszczególnych uprawnionych;

2) prawa własności działek, nabytych w wyniku podziału gruntów wspólnych;

3) prawa własności terenów zabudowanych;

4) obciążeń, przeniesionych na działki, utworzone w wyniku podziału gruntów wspólnych.

(2) Wpis do ksiąg hipotecznych, przewidziany w ust. (1), nie może być dokonany, jeżeli o prawo własności nieruchomości, z którą związany jest udział w gruntach wspólnych, toczy się spór sądowy.

(3) Wpis do ksiąg hipotecznych następuje na pisemny wniosek władzy lub uprawnionych.

Art. 44. Orzeczenia w części, dotyczącej ustalenia w gotówce odszkodowania z tytułu zniesienia praw osób, wymienionych w art. 17 ust. (2), pkt 2) oraz dopłat pieniężnych dla uczestników ulegają wykonaniu w trybie egzekucji sądowej.

Art. 45. (1) Wezwania, zawiadomienia i orzeczenia doręcza się przez publiczne ogłoszenie, dokonane przez zarząd gminy w sposób, odpowiadający miejscowym zwyczajom.

(2) Jeżeli postępowanie dotyczy więcej niż jednej miejscowości w rozumieniu art. 10 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmienia ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294), ogłoszenie następuje w sposób, wskazany w ust. (1) w każdej miejscowości.

(3) Jeżeli uczestnikiem postępowania jest Skarb Państwa, wezwania, zawiadomienia i orzeczenia doręcza się władzy lub organowi, pod zarządem którego znajduje się nieruchomość, z którą związany jest udział w gruntach wspólnych.

(4) Zarząd gminy obowiązany jest na żądanie osób interesowanych dawać do przeglądania ogłaszane orzeczenia i dokumenty, znajdujące się w gminie oraz wydawać odpisy orzeczeń i wyciagi z rejestrów pomiarowych; opłaty za sporządze-

nie odpisów orzeczeń i wyciągów z rejestrów pomiarowych pobiera zarząd gminy w wysokości, ustalonej w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

DZIAŁ III.

Zagospodarowanie niepodzielonych gruntów wspólnych.

Art. 46. (1) Zarząd niepodzielonych gruntów wspólnych na podstawie planów zagospodarowania sprawują współwłaściciele tych gruntów pod przewodnictwem sołtysa, a w gminach nie podzielonych na gromady pod przewodnictwem przełożonego gminy. Zebranie współwłaścicieli może wybrać zarząd, który pod przewodnictwem sołtysa — a w gminach niepodzielonych na gromady pod przewodnictwem przełożonego gminy — będzie decydował kolegialnie o zarządzie gruntami wspólnymi. Do uchwał w sprawie zarządu wspólnymi gruntami stosuje się przepisy art. 21 ust. (3).

(2) Dla zagospodarowania i użytkowania niepodzielonych gruntów wspólnych mogą być również tworzone spółki według przepisów ustawy niniejszej.

(3) Spółka jest osobą prawną.

(4) Jeżeli stosunki prawne spółki i jej członków nie są unormowane w ustawie niniejszej, określa je statut.

Art. 47. (1) Statut spółki powinien określać:

1) nazwę i siedzibę spółki;

2) przedmiot działalności spółki;

3) organizację władz zarządzających i nadzorczych spółki oraz zakres ich działania;

4) zasady planu zagospodarowania i regulaminu użytkowania gruntów;

5) sposób podziału zysków i strat;

6) prawa i obowiązki członków spółki;

7) warunki dopuszczenia do spółki nowych członków (art. 49 ust. (2));

8) warunki dopuszczenia do użytkowania gruntów i urządzeń spółki osób nie będących członkami spółki;

9) sposób likwidacji spółki.

(2) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych ustali wzór statutu spółki.

Art. 48. Spółka powstaje z chwilą:

1) zatwierdzenia statutu przedstawionego przez większość współwłaścicieli gruntów wspólnych według wartości udziałów;

2) nadania statutu z urzędu w przypadkach scalenia, gdy wspólnoty gruntowe nie zostały podzielone.

Art. 49. (1) Członkami spółki są każdorazowi współwłaściciele gruntów wspólnych.

(2) Członkami spółki mogą być również właściciele nieruchomości, przyległych do gruntów wspólnych na warunkach, określonych w statucie spółki.

(3) Ilość głosów, jakie posiada każdy członek na zebraniu członków spółki, określi statut na podstawie wartości udziałów w spółce.

Art. 50. (1) Członkowie wnoszą do spółki prawo użytkowania gruntów wspólnych lub gruntu stanowiącego ich indywidualną własność (art. 49 ust. (2)).

(2) Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółki tylko do wysokości wartości udziału w gruntach wspólnych.

Art. 51. Spółka jest uprawniona do wnoszenia i utrzymywania na gruntach wspólnych urządzeń, potrzebnych do osiągnięcia celów spółki.

Art. 52. (1) Spólka podlega nadzorowi władzy.

(2) Nadzór dotyczy:

1) przestrzegania przez władze spółki obowiązujących przepisów prawnych i postanowień statutu spółki;

2) prawidłowego zagospodarowania i użytkowania gruntów i urządzeń spółki;

3) utrzymania w należytym stanie użytkowym gruntów i urządzeń spółki;

4) przestrzegania przez członków i władze spółki przepisów ,dotyczących zagospodarowania gruntów wspólnych.

Art. 53. (1) Władze spółki powinny w terminie, oznaczonym w statutcie, przedstawić do zatwierdzenia plan zagospodarowania i regulamin użytkowania gruntów i uprządzeń spółki.

(2) Władza jest uprawniona do wprowadzenia w przedstawionym jej planie i regulaminie zmian i uzupełnień uzasadnionych względami gospodarczymi, a opartych na opinii rzeczoznawcy.

(3) W razie niewykonania przez władze spółki obowiązku, wynikającego z ust. (1), władza z urzędu ustali plan zagospodarowania i regulamin użytkowania gruntów wspólnych, opierając się na opinii rzeczoznawcy.

(4) Zmiany w zatwierdzonym planie zagospodarowania i regulaminie użytkowania wymagają decyzji władzy.

(5) Jeżeli władze spółki nie wykonały w oznaczonym czasie koniecznych czynności gospodarczych, przewidzianych w planie zagospodarowania, władza może je wykonać zastępczo.

Art. 54. (1) Jeżeli wybór zarządu lub poszczególnych jego członków nie zostanie dokonany w terminie, ustalonym w statucie, władza wyznacza zarząd spośród członków spółki.

(2) Jeżeli organy spółki nie spełniają należycie swych obowiązków, władza może pełnienie czynności tych organów poruczyć organom gminy albo też do sprawowania tych czynności powołać zarządcę przymusowego, ustalając jednocześnie dla niego stosowne wynagrodzenie, które obciąża spółkę.

(3) Działalność organów gminy lub zarządcy przymusowego nie może trwać dłużej niż jeden rok.

Art. 55. (1) Spółka, przewidziana w art. 48 ust. (2), może być rozwiązana jedynie na skutek decyzji władzy.

(2) Rozwiązanie spółki staje się prawomocne z chwilą doręczenia decyzji zarządowi spółki.

(3) Po rozwiązaniu spółki następuje jej likwidacja. Likwidację przeprowadza zarząd, jeżeli statut lub uchwała zebrania członków nie powierza likwidacji innym osobom.

DZIAŁ IV.

Rozporządzanie gruntami wspólnymi.

Art. 56. (1) Sprzedaż, zamiana, wydzierżawienie, zastaw i obciążenie gruntów wspólnych lub ich części może nastąpić tylko za zezwoleniem władzy.

(2) Władza nie może odmówić zezwolenia na zastaw i obciążenie gruntów wspólnych, jeżeli pożyczka została zaciągnięta na przeprowadzenie melioracji, zagospodarowanie lub na spłatę należności pieniężnych, wynikających z orzeczeń, wydanych na mocy ustawy niniejszej.

Art. 57. (1) Prawa do wspólnych gruntów gromadzkich mogą być zbywane w drodze aktów między żyjącymi i na wypadek śmierci wyłącznie w całości w następujących przypadkach:

1) gdy zbywana jest w całości lub w części nieruchomość, z którą związane jest prawo do gruntów wspólnych;

2) gdy nabywcą jest posiadacz gospodarstwa rolnego, z którym związane jest prawo do gruntów wspólnych.

(2) Prawa dawnych gromad do wspólnych gruntów wielogromadzkich i do wspólnych gruntów wsi i dworu mogą być zbywane na rzecz współuprawnionych dawnych gromad, których członkowie posiadają własne gospodarstwa rolne.

Art. 58. Przepisów art. 57 nie stosuje się:

1) do udziału gromady lub gminy, ustalonego na podstawie art. 14 ust. (2) i art. 8 ust. (3);

2) w razie zbycia udziału w gruntach wspólnych na rzecz Państwa, samorządu lub na cele publiczne, społeczne i kulturalne.

Art. 59. (1) Egzekucja z nieruchomości jest niedopuszczalna w stosunku do gruntów wspólnych.

(2) Niedopuszczalna jest również egzekucja z praw do gruntów wspólnych.

Art. 60. Czynności, sprzeczne z przepisami art. 56 i 57 ustawy niniejszej, są nieważne.

Art. 61. (1) Uchwały, dotyczące sprzedaży, zamiany, wydzierżawienia, obciążenia wspólnych użytkowanych gruntów i wyznaczenia pełnomocników do przeprowadzenia odpowiednich czynności prawnych, zapadają w każdej gromadzie większością $^{2}/_{3}$ głosów przy obecności przynajmniej połowy uprawnionych do głosowania.

(2) Osoby, których prawa zostały naruszone przez uchwały, sprzeczne z przepisami ustawy niniejszej, mają prawo wniesienia skargi w ciągu dni 14 od powzięcia uchwały. Orzeczenie władzy w tych sprawach jest ostateczne.

DZIAŁ V.

Władze.

Art. 62. (1) Do właściwości starosty należy orzekanie oraz wykonywanie czynności w sprawach, które nie zostały zastrzeżone właściwości władz, wymienionych w art. 63 i 64.

(2) Do właściwości wydziału powiatowego należy zatwierdzanie planów zagospodarowania, opracowanych na podstawie opinii izby rolniczej oraz nadzór nad zagospodarowaniem gruntów wspólnych.

(3) Przy orzekaniu, że grunty wspólne nie podlegają podziałowi w przypadkach, przewidzianych w art. 6 ust. (1) pkt 3) i 4) — władza zasięga opinii izby rolniczej.

Art. 63. (1) Do właściwości wojewódzkiej komisji ziemskiej należy orzekanie o zatwierdzaniu projektu, dotyczącego podziału gruntów wspólnych lub ustalenia praw współwłasności niepodzielonych gruntów wspólnych, jeżeli projekt nie został przyjęty przez uczestników.

(2) Wojewódzka komisja ziemska orzeka na posiedzeniach jawnych.

Art. 64. (1) Do właściwości wojewody należy:

1) zarządzanie o sporządzaniu dokumentów pomiarowych i map hipotecznych;

2) odraczanie postępowania, dotyczącego podziału lub ustalania praw współwłasności w przypadkach, przewidzianych w art. 68 ust. (4).

(2) Wojewoda w sprawach, przewidzianych w ust. (1) pkt 2), orzeka przy współudziale wydziału wojewódzkiego z głosem stanowczym.

Art. 65. Odwołanie służy:

1) od orzeczenia starosty — do wojewódzkiej komisji ziemskiej,

2) od orzeczenia starosty, dotyczącego odmowy wszczęcia postępowania — do wojewody.

DZIAŁ VI.

Świadczenia i koszty.

Art. 66. (1) Uczestnicy postępowania, przewidzianego w dziale II, obowiązani są do ponoszenia świadczeń w naturze przy prowadzonych przez władzę pracach na gruncie, a mianowicie do:

1) dostarczania odpowiedniego lokalu na kreślarnię z opałem, światłem i usługą, mieszkania z opałem oraz podwód do najbliższej stacji kolejowej, autobusowej lub przystani rzecznej dla wszystkich osób, zatrudnionych przy prowadzonych przez władzę pracach;

2) dostarczania robocizny pieszej lub konnej oraz materiału, niezbędnego przy prowadzonych pracach.

(2) Wymiar świadczeń w naturze należy do sołtysa.

(3) Przy wykonywaniu w toku postępowania, przewidzianego w ustanie niniejszej, niezbędnych robót wodno - melioracyjnych oraz przy utrzymywaniu urządzeń wodno - melioracyjnych władza może obciążyć uczestników obowiązkiem świadczeń w naturze zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 26 marca 1935 r. o świadczeniach w naturze na niektóre cele publiczne (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 204).

(4) Świadczenia, przewidziane w ust. (1) i (3), obciążają poszczególnych uczestników w stosunku do wartości udziału w gruntach wspólnych.

(5) Nie stosuje się przepisów ustępów poprzedzających do właścicieli, objętych postępowaniem, dotyczącym podziału gruntów wspólnych nieruchomości, przyległych do tych gruntów (art. 5 ust. (3)).

Art. 67) (1) Ujawnienie w księgach hipotecznych wyników postępowania, przewidzianego w ustawie niniejszej, wolne jest od opłat sądowych (hipotecznych). Wynagrodzenie pisarzy hipotecznych za czynności, związane z ujawnieniem w księgach hipotecznych zmian, wynikających z postępowania, przewidzianego w ustawie niniejszej, obniża się do połowy.

(2) Odpisy, odrysy i wyciągi z operatu katastralnego wydają władze skarbowe bezpłatnie na żądanie władz, przewidzianych w art. 62 — 64. Władze, przewidziane w art. 62—64, mogą sporządzać bezpłatnie przez swych urzędników odrysy, odpisy i wyciągi z operatu katastralnego i z operatów klasyfikacyjnych.

DZIAŁ VII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 68. (1) W toku postępowania scaleniowego podział gruntów wspólnych, nie stanowiących nieruchomości, wymienio-

nych w art. 2 pkt 1), przeprowadza się na zasadach ustawy o scaleniu gruntów. Przy wyłączaniu od podziału gruntów wspólnych stosuje się przepisy art. 6 ust. (1), (2) i (3) pkt 1), 2) i 3) lit. a) i c).

(2) W razie wszczęcia postępowania scaleniowego po ustaleniu praw współwłasności do niepodzielonych gruntów wspólnych w trybie ustawy niniejszej podstawę podziału stanowią ustalone prawa.

(3) Ustalenie praw współwłasności do gruntów, wyłączonych od podziału w toku postępowania scaleniowego na zasadach art. 6 ust. (1), (2) i (3) pkt 1), 2) i 3) lit. a) i c) przeprowadza się na zasadach ustawy niniejszej.

(4) Na obszarze województw południowych wynikające w toku scalenia postępowanie, dotyczące podziału lub ustalenia praw współwłasności majątku związków samorządu terytorialnego oraz dobra gromadzkiego można odroczyć do jednego roku w przypadkach, gdy w wyniku tego postępowania nastąpiłoby uszczuplenie uzyskiwanego z tych gruntów dochodu gromady lub gminy, przeznaczonego na cele publiczne gromady lub gminy i tego dochodu nie dałoby się zastąpić podwyższeniem podatków opłacanych na rzecz gminy.

Art. 69. W toku postępowania, dotyczącego zniesienia służebności, podział gruntów wspólnych, wydzielonych tytułem wynagrodzenia za zniesione służebności, przeprowadza się na podstawie przepisów art. 44 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności w województwach: kieleckim, lubelskim, łódzkim, warszawskim i zachodniej części województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 74) i art. 48 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności w województwach: wołyńskim, poleskim, nowogródzkim, wileńskim i we wschodniej części województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 75).

Art. 70. (1) Postępowanie, dotyczące podziału gruntów wspólnych, wszczęte przed wejściem w życie ustawy niniejszej, przeprowadza się w trybie dotychczas obowiązujących przepisów:

1) na obszarze województw środkowych i wschodnich, jeżeli projekt podziału został opracowany lub jeżeli umowa lub uchwała została zatwierdzona przez władzę I instancji;

2) na obszarze województw południowych, jeżeli rejestr praw udziałowych został prawomocnie zatwierdzony.

(2) W przypadkach, nie przewidzianych w ust. (1), postępowanie przeprowadza się w trybie ustawy niniejszej.

Art. 71. Nieuiszczone należności Skarbu Państwa, powstałe na podstawie dotychczasowych przepisów z tytułu przeprowadzenia podziału i ustalenia udziału w gruntach wspólnych, ulegają umorzeniu.

Art. 72. Sprawy sądowe o prawa do nieruchomości, wymienionych w art. 1, wszczęte przed wejściem w życie ustawy niniejszej ulegają umorzeniu. Rozstrzyganie tych spraw należy do właściwości władz administracyjnych.

Art. 73. Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązujące dotychczas przepisy w sprawach, unormowanych w ustawie niniejszej. W szczególności tracą moc obowiązującą:

1) prawo z dnia 25 stycznia 1876 r. o trybie sprzedaży nieruchomości stanowiących wspólną własność nabytych przez gminy i gromady wiejskie na mocy prawa z dnia 19 lutego 1864 r. i o podziale wspólnych gruntów gromad wiejskich na poszczególne części (Zb. Pr. i Rozp. Rz. Ros. z 1876 r. Nr 20, poz. 277);

2) prawo z dnia 30 maja 1894 r. o obowiązkowym podziale w guberniach Królestwa Polskiego gruntów, będących współwłasnością gromad wiejskich, osadzkich i miejskich oraz właścicieli domów, którzy nie tworzą oddzielnych gromad i o wydzieleniu tych gruntów jednemu ze współwłaścicieli (Zb. Pr. i Rozp. Rz. Ros. z 1894 r. Nr 115, poz. 837);

3) ustawa z dnia 9 grudnia 1899 r. dla Królestwa, Galicji i Lodomerii wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim o dzieleniu gruntów wspólnych i regulacji, odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu (Dz. U. Kr. z 1900 r. Nr 20);

4) ustawa z dnia 28 grudnia 1887 r., tycząca się podziału wspólnych gruntów i uporządkowania do nich odnoszących się wspólnych praw używania i zarządu nimi (D. U. i Rozp. dla Ks. Górnego i Dolnego Śląska z 1888 r. Nr 13);

5) art. 45 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności w województwach: kieleckim, lubelskim, łódzkim, warszawskim i zachodniej części województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 74);

6) art. 49 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności w województwach: wołyńskim, poleskim, nowogródzkim, wileńskim i we wschodniej części województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 75);

7) art. 3 roporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 października 1927 r. o uchyleniu odrębności stanowych (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 824);

8) art. 80 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294).

Art. 74. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Sprawiedliwości.

Art. 75. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

(2) W stosuku do dobra gromadzkiego i gminnego w województwach południowych przepisy niniejszej ustawy zawiesza się na lat trzy, z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w art. 68.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

Minister Sprawiedliwości: *W. Grabowski*

(Dz. U. R. P. z 12.V.3 8r. Nr 33, poz. 290).

40.

USTAWA

z dnia 28 kwietnia 1938 r.

o ujawnianiu w księgach hipotecznych własności gruntów pounickich.

Art. 1. (1) Własność nieruchomości ziemskich, położonych na obszarze województw: lubelskiego, białostockiego, wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego, które niegdyś stanowiły własność osób prawnych Kościoła Katolickiego obrządku unickiego i były zabrane Kościołowi Katolickiemu przez Rosję, a z chwilą wskrzeszenia Państwa Polskiego przeszły w posiadanie Państwa lub zarząd państwowy, bądź są w posiadaniu osób, które swój stosunek prawny ze Skarbem Państwa uregulowały lub uregulują, może być ujawniana w księgach hipotecznych na podstawie orzeczenia, przewidzianego w art. 61 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr 1, poz. 1), stwierdzającego zarazem, że nieruchomość odpowiada warunkom przepisu artykułu niniejszego.

(2) Przepis ust. (1) nie dotyczy nieruchomości, będących w dniu wejścia w życie ustawy niniejszej w posiadaniu lub użytkowaniu osób prawnych Kościoła Katolickiego.

Art. 2. Przy rozrachunku z nabywcami nieruchomości, wymienionych w ust. (1) artykułu poprzedzającego, szacunek dokonany będzie według cen stosowanych przy parcelacji gruntów państwowych w dniu 1 stycznia 1938 r., przy czym nabywcom będą przyznane ulgi nie niższe niż 15% ceny szacunkowej,

a w stosunku do nabywców, posiadających umowę przyrzeczenia sprzedaży — nie niższe niż 25%.

Art. 3. Uprawnienia, służące Kościołowi Katolickiemu do gruntów pounickich, będą zabezpieczone w układzie, który zostanie zawarty pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzecząpospolitą Polską zgodnie z art. XXIV pkt 3 Konkordatu.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Sprawiedliwości.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*

Minister Sprawiedliwości: *W. Grabowski*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

(Dz. U. R. P. z 20.V.38 r. Nr 36, poz. 303).

41.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 kwietnia 1938 r.

o wynagrodzeniu akordowym personelu pomiarowego urzędów wojewódzkich.

Na podstawie art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Wykonawczy personel pomiarowy urzędów wojewódzkich otrzymuje oprócz uposażenia (wynagrodzenia) miesięcznego za wykonanie wszelkich czynności mierniczego, związanych ze scalaniem gruntów o obszarze ogólnym ponad 50 ha, wynagrodzenie akordowe.

(2) Wynagrodzenie akordowe oblicza się za całą powierzchnię obiektu, a wypłaca się za poszczególne stadia prac całkowicie ukończone i uznane za wykonane prawidłowo.

(3) W czasie wykonywania czynności, za które wypłacane jest wynagrodzenie akordowe (ust. (1)), nie służy prawo do diet, przewidzianych w przepisach o należnościach w razie peł-

nienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe. Przepisu tego nie stosuje się do czasu zużytego na przejazdy służbowe oraz do czynności, nie mających bezpośredniej styczności z pracami określonymi w ust. (1).

§ 2. (1) Wynagrodzenie akordowe za prace scaleniowe zaliczone do zwykłych (§ 4 pkt 1), wynosi za każdy hektar gruntów scalonych:

1) na obszarze województw wschodnich i środkowych w granicach tych województw według stanu w dniu 31 marca 1938 r., jeżeli przy ustalaniu starego stanu posiadania nie dokonywa się pomiaru poszczególnych gospodarstw uczestników scalenia — po 4,25 zł, a jeżeli dokonywa się pomiaru poszczególnych gospodarstw uczestników scalenia — po 6,5 zł;

2) na obszarze województw południowych i zachodnich w granicach tych województw według stanu w dniu 31 marca 1938 r. — po 13 zł.

(2) Wynagrodzenie akordowe określone w ust. (1) zwiększa się w granicach do 40% za prace zaliczone do trudnych (§ 4 pkt 1)), a zmniejsza się w granicach do 40% za prace zaliczone do łatwych (§ 4 pkt 1)).

(3) Wynagrodzenie akordowe określone w ust. (1) i (2) zwiększa się w granicach do 25% w przypadkach, gdy przy scalaniu gruntów sporządza się plany zabudowania na podstawie przepisów prawa budowlanego.

§ 3. Wykonawczy personel pomiarowy urzędów wojewódzkich może otrzymywać przed wyjazdem na prace terenowe zaliczkę na poczet wynagrodzenia akordowego, które będzie przysługiwało temu personelowi za powierzone do wykonania prace. Wysokość zaliczki nie może przekraczać trzymiesięcznego uposażenia (wynagrodzenia), pobieranego przez danego pracownika. Zaliczka będzie potrącona pracownikowi z przypadającego mu do wypłaty wynagrodzenia akordowego.

§ 4. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ustali zasady:

1) zaliczenia poszczególnych prac scaleniowych do zwykłych, trudnych i łatwych.

2) rozmiaru zwiększenia lub zmniejszenia wynagrodzenia akordowego w przypadkach przewidzianych w § 2 ust. (2) i (3),

3) podziału wynagrodzenia akordowego pomiędzy poszczególnych pracowników personelu pomiarowego,

4) obliczania i wypłacania wynagrodzenia akordowego i zaliczek na to wynagrodzenie oraz podziału prac na stadia wykonania ze wskazaniem stosunku każdego stadium do całości,

5) obliczania stosunku procentowego części prac pomiarowych wykonanej przed dniem 1 kwietnia 1938 r. (§ 7) do całości tych prac.

§ 5. Za czynności mierniczego związane ze scalaniem gruntów o obszarze ogólnym nieprzekraczającym 50 ha oraz związa-

ne z innymi pracami przy przebudowie ustroju rolnego, wykonawczy personel pomiarowy nie otrzymuje wynagrodzenia akordowego, a jedynie należności ustalone w przepisach o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe.

§ 6. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych.

§ 7. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1938 r.

(2) Z dniem tym traci moc obowiązującą § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 320) w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 393).

Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

(Dz. U. R. P. z 7.V.38 r. Nr 32, poz. 279).

42.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 27 kwietnia 1938 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 23 lipca 1925 r. o warunkach funkcjonowania i organizacji wzajemnych zakładów (totalizatora) oraz o sposobie prowadzenia rachunkowości tych zakładów.

Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 22 czerwca 1925 r. o wyścigach konnych (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 79, poz. 552) zarządzam co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 23 lipca 1925 r. o warunkach funkcjonowania oraz organizacji wzajemnych zakładów (totalizatora) na torach wyścigowych towarzystw wyścigów konnych oraz o sposobie prowadzenia rachunkowości tych zakładów (Dz. U. R. P. Nr 81, poz. 556) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniami: Ministra

Rolnictwa z dnia 23 czerwca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 47, poz. 402), Ministara Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 16 czerwca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 374) oraz Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 27 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 65) wprowadza się zmiany następujące:

1) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Na konie można stawiać w następujących grupach:

a) na konia wygrywającego wyścig;

b) na konia z płatnym miejscem, tj. na konia, który przyjdzie w wyścigu na pierwszym lub drugim miejscu, jeżeli w wyścigu biorą udział co najmniej cztery konie, i na pierwszym, drugim lub trzecim miejscu, jeżeli w wyścigu bierze udział co najmniej siedem koni;

c) na dwa konie, które przejdą w wyścigu na pierwszym i drugim miejscu (zakład porządkowy).

Określenie, ile jest płatnych miejsc dla wzajemnych zakładów, robi się zawsze według ilości koni, których jeźdźcy byli zważeni — bez względu na to, ile koni stawi się do sartu lub ile ruszy od startu".

2) Po § 6a wprowadza się nowe paragrafy 6b i 6c w brzmieniu:

„§ 6b. Wzajemne zakłady porządkowe mogą być czynne w wyścigach, w których przyjmowane są stawki co najmniej na trzy konie.

W wyścigach, w których przyjmowane są stawki na trzy do ośmiu koni włącznie, — we wzajemnych zakładach porządkowych można stawiać na to, że określone dwa konie uzyskają pierwsze i drugie miejsce, mijając celownik w kolejności wskazanej przez stawiającego.

W wyścigach, w których przyjmowane są stawki co najmniej na dziewięć koni, — we wzajemnych zakładach porządkowych można stawiać na to, że określone dwa konie zajmą w wyścigu pierwsze i drugie miejsca w jakiejkolwiek kolejności.

Towarzystwa urządzające wyścigi mogą ograniczyć działalność wzajemnych zakładów porządkowych do wyścigów, w których przyjmowane są stawki na trzy do ośmiu koni włącznie".

„§ 6c. We wzajemnych zakładach porządkowych zakład jest wygrany:

I. w wyścigach, w których przyjmowane są stawki na trzy do ośmiu koni włącznie:

a) jeżeli konie określone przez stawiającego uzyskały w gonitwie pierwsze i drugie miejscę, mijając celownik w kolejności przezeń wskazanej, a jeżeli konie te należą do jednego właściciela — w jakiejkolwiek kolejności;

b) jeżeli konie określone przez stawiającego minęły celownik na pierwszym miejscu głowa w głowę;

c) jeżeli koń określony przez stawiającego jako pierwszy uzyskał pierwsze miejsce, koń zaś określony jako drugi minął celownik na drugim miejscu głowa w głowę;

II. w wyścigach, w których przyjmowane są stawki na co najmniej dziewięć koni:

a) jeżeli konie określone przez stawiającego uzyskały w wyścigu pierwsze i drugie miejsce, mijając celownik w jakiejkolwiek kolejności;

b) jeżeli konie określone przez stawiającego minęły celownik na pierwszym miejscu głowa w głowę;

c) jeżeli z dwóch koni określonych przez stawiającego jeden uzyskał w wyścigu pierwsze miejsce, drugi zaś minął celownik na drugim miejscu głowa w głowę.

Jeżeli zgodnie z przepisami ustępu poprzedzającego nikt zakładu nie wygrał, zakład będzie wygrany:

a) w wyścigach, w których przyjmowane są stawki na trzy do ośmiu koni włącznie, — jeżeli wskazano trafnie przynajmniej zwycięzcę, w przypadkach zaś, gdy nikt nie wskazał zwycięzcy, — jeżeli trafnie wskazano przynajmniej konia, który zajął w wyścigu drugie miejsce;

b) w wyścigach, w których przyjmowane są stawki na co najmniej dziewięć koni — jeżeli wskazano któregokolwiek z koni, które w wyścigu uzyskały pierwsze lub drugie miejsce".

3) § 9 otrzymuje brzmienie:

„§ 9. Będą zwracane wszystkie stawki w grupach, określonych w § 6 pkt a) i b), postawione na konie uczestniczące w wyścigu:

a) jeżeli żaden koń nie skończył wyścigu;

b) jeżeli w wyścigu uczestniczyły konie jednego tylko właściciela;

c) jeżeli na konia, który wygrał wyścig (§ 6 pkt a), względnie na żadnego z koni, które w wyścigu przyszły na płatnym miejscu (§ 6 pkt b) — nie postawiono ani jednej stawki.

Będą również zwracane stawki w grupach, określonych w § 6 pkt a) i b):

a) na konia, który nie stawił się do startu;

b) na konia, który został pozbawiony nagrody;

c) na konia, który został na starcie.

We wzajemnych zakładach porządkowych będą zwracane stawki w przypadkach, określonych w ust. 1 pkt a) i b), a nadto.

a) jeżeli nikt ze stawiających nie wskazał trafnie ani zwycięscy ani konia, który minął celownik na drugim miejscu;

b) jeżeli którykolwiek z koni wskazanych przez stawiającego nie stawił się do startu lub pozostał na starcie;

c) jeżeli konie wskazane przez stawiającego zajęły w wyścigu miejsce uzasadniające wygranie zakładu stosownie do przepisów § 6c, jednak co najmniej jeden z tych koni został pozbawiony nagrody".

4) Po § 11 dodaje się § 11a w brzmieniu:

„§ 11a. Rachunek stawek we wzajemnych zakładach porządkowych będzie prowadzony oddzielnie, niezależnie od rachunku stawek we wzajemnych zakładach, określonych w § 11.

Wszystkie stawki we wzajemnych zakładach porządkowych będą zsumowane, od sumy tej będą dokonane odliczenia, przewidziane w § 3, a pozostała kwota będzie przeznaczona na wygrane".

5) W § 12 dodaje się pkt e) w brzmieniu:

„e) we wzajemnych zakładach porządkowych — sumę przeznaczoną na wygrane należy podzielić przez liczbę stawek zasadniczych w zakładach wygranych (§ 6c); otrzymany iloraz stanowi wygraną odpowiadającą stawce zasadniczej".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

(Dz. U. R. P. z 7.V.38 r. Nr 32, poz. 284).

43.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 27 kwietnia 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie zmiany rozporządzenia o pomieszczeniach i urządzeniach zakładów mleczarskich oraz o zawodowym przygotowaniu kierowników tych zakładów.

Na podstawie art. 2 ust. (1) ustawy z dnia 22 kwietnia 1936 r. o mleczarstwie (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 272) zarządzam co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 15 października 1936 r. wydanym w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o pomieszczeniach i urządze-

niach zakładów mleczarskich oraz o zawodowym przygotowaniu kierowników tych zakładów (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 568) wprowadza się zmiany następujące:

1) § 29 otrzymuje brzmienie:

„(1) Za szkoły mleczarskie w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się zorganizowane na podstawie ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) szkoły przetwórstwa mleczarskiego, roczne kursy mleczarskie i półtoraroczne kursy serowarskie — państwowe lub prywatne, posiadające uprawnienia szkół albo kursów państwowych oraz Państwową Szkołę Mleczarską w Rzeszowie, Szkołę Mleczarską Wielkopolskiej Izby Rolniczej we Wrześni, Szkołę Mleczarską w Szafarni, b. Kursy Mleczarskie w Liskowie oraz 6-miesięczne kursy mleczarskie w latach 1931/32, 1932/33 i 1933/34 Krajowego Związku Mleczarskiego „Masłosojuz" i Szkołę Mleczarską tegoż związku w Stryju.

(2) Za równoznaczne z ukończeniem szkoły mleczarskiej uważa się ukończenie polskiej szkoły akademickiej, na której były wykładane przedmioty z zakresu technologii przemysłu fermentacyjnego, lub posiadanie uznanego w Państwie Polskim dyplomu takiejże zagranicznej szkoły akademickiej";

2) § 31 otrzymuje brzmienie:

„(1) Osoby, które między 1 listopada 1936 r. a 15 maja 1938 r. były kierownikami technicznymi mleczarni, maślarni lub serowni zgłoszonych do właściwej izby rolniczej celem zarejestrowania, mają ukończoną co najmniej szkołę powszechną I stopnia i co najmniej pięć lat pracowały w mleczarni, maślarni lub serowni, a których zawodowe przygotowanie nie odpowiada wymaganiom określonym w §§ 27—30 — o ile chcą zajmować stanowiska kierowników technicznych mleczarni, maślarni lub serowni po dniu 1 lipca 1939 r. obowiązane są przed tym terminem złożyć egzamin przed jedną z komisyj egzaminacyjnych utworzonych przy szkołach, wymienionych w § 29 ust. (1) lub przy szkołach akademickich, na których są wykładane przedmioty z zakresu technologii przemysłu fermentacyjnego.

(2) Osoby, które ukończyły 35 rok życia, pracowały w zawodzie mleczarskim co najmniej 10 lat i między 1 listopada 1936 r. a 15 maja 1938 r. były kierownikami technicznymi mleczarni, maślarni lub serowni, zgłoszonych do właściwej izby rolniczej celem zarejestrowania — izba rolnicza może zwolnić od egzaminu przewidzianego w ust. (1).

(3) Te spośród osób określonych w ust. (1), które nie ukończyły szkoły powszechnej I stopnia i nie odbyły co najmniej pięcioletniej praktyki w mleczarni, maślarni lub serowni, powinny do dnia 1 lipca 1939 r. uzupełnić przygotowanie zawodowe stosownie do wymagań §§ 2. — 29.";

3) § 32 otrzymuje brzmienie:

„Te spośród osób wymienionych w § 31, które do dnia 1 lipca 1939 r. nie złożą egzaminu z wynikiem dodatnim (ust. 1), nie uzyskają zwolnienia od egzaminu (ust. 2) lub nie uzupełnią zawodowego przygotowania (ust. 3), nie będą mogły po tym terminie zajmować stanowisk technicznych kierowników zakładów mleczarskich.".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 16 maja 1938 r.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

(Dz. U. R. P. z 16.V.38 r. Nr 34, poz. 294).

44.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 10 maja 1938 r.

o uchyleniu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 30 stycznia 1925 r. o zakresie uprawnień dyrekcyj lasów państwowych i nadleśnictw przy zawieraniu umów, dotyczących gospodarki w lasach państwowych.

Na podstawie § 42 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. o organizacji administracji lasów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 119, poz. 1079) w brzmieniu zmienionym rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 373) i z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 661) zarządzam co następuje:

§ 1. Uchyla się rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 30 stycznia 1925 r. o zakresie uprawnień dyrekcyj lasów państwowych i nadleśnictw przy zawieraniu umów, dotyczących gospodarki w lasach państwowych (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 84).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

(Dz. U. R. P. z 20.V.38 r. Nr 36, poz. 304).

POZA WYŻEJ WYMIENIONYMI UKAZAŁY SIĘ NASTĘPUJĄCE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA:

Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 kwietnia 1938 r. o zmianie statutu Warszawskiej Izby Rolniczej (Monit. Pol. z 26.IV. 38 r. Nr 95, poz. 145).

Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 marca 1938 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie podziału terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej na okręgi i obwody inspekcji pracy (Dz. U. R. P. z 28.IV.38 r. Nr 29, poz. 262).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 kwietnia 1938 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła (Dz. U. R. P. z 30.IV. 38 r. Nr 30, poz. 271).

Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 kwietnia 1938 r. o zmianie statut Łódzkiej Izby Rolniczej (Monit. Pol.z 29.IV.38 r. Nr 98, poz. 151).

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 kwietnia 1938 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie ustalenia punktów granicznych dla wywozu kurzych jaj za granicę (Dz. U. R. P. z 7.V.38 r. Nr 32, poz. 282).

Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 25 kwietnia 1938 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany „Regulaminu przewozu osób, bagażu i przesyłek ekspresowych na kolejach żelaznych" (Dz. U. R. P. z 7.V.38 r. Nr 32, poz. 283).

45.

INSTRUKCJA MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 14 kwietnia 1938 r.

wydana w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych w sprawie dostarczania ogierów dla hodowli.

W wykonaniu art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 maja 1927 r. o państwowych zakładach chowu koni i dostarczaniu ogierów dla hodowli (Dz. U. R. P. Nr 27 z roku 1938, poz. 246) oraz art. 4 ust. (4) ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o nadzorze nad hodowlą koni (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 284) zarządza się co następuje:

§ 1.

Umowy o dostarczaniu ogierów dla hodowli przewidziane w art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 maja 1927 r. o państwowych zakładach chowu koni i o dostarczaniu ogierów dla hodowli (Dz. U. R. P. Nr 27 z 1938 r.,

poz. 246) zawierać będą w imieniu Skarbu Państwa kierownicy właściwych państwowych stad ogierów.

§ 2.

Umowy powinny być zawierane według wzoru stanowiącego załącznik Nr 1 do niniejszej instrukcji.

§ 3.

Ilość klaczy, jaką powinien pokryć ogier w okresie rozpłodowym (§ 1 punkt 1 umowy), należy określić w umowie mając na uwadze co następuje:

1) jeżeli ogier jest wpisany do polskiej księgi stadnej koni arabskich czystej krwi, polskiej księgi stadnej koni arabskich chowanych w czystości krwi, lub księgi stadnej koni półkrwi arabskiej albo należy do typu huculów, mierzynów lub koników lub też nie ukończył jeszcze czterech lat życia — właściciel ogiera powinien w umowie zobowiązać się do pokrycia ogierem w okresie rozpłodowym co najmniej 20 cudzych klaczy.

2) właściciele ogierów innych niż określone w pkt. 1 powinni zobowiązać się do pokrycia ogierami co najmniej 35 cudzych klaczy. Wiek ogiera liczy się od 1 stycznia tego roku, w którym ogier się urodził.

§ 4.

Rejestr pokryć określony w § 1 pkt. 2 umowy powinien być prowadzony według wzoru stanowiącego załącznik Nr 2 do niniejszej instrukcji.

§ 5.

W przypadku uchybienia terminu określonego w § 1 pkt. 3 umowy wynagrodzenie może być wypłacone, o ile uchybienie terminu nastąpiło bez winy właściciela ogiera z powodu przeszkód nie do przezwyciężenia.

§ 6.

Ustala się trzy klasy wynagrodzenia za dostarczenie ogierów dla hodowli.

Wynagrodzenie klasy pierwszej jest najwyższe, każdej zaś następnej odpowiednio niższe.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych corocznie najpóźniej w czerwcu ustala wysokość wynagrodzenia wszystkich klas.

§ 7.

Umowy mogą dotyczyć tylko ogierów, na które zostały wydane świadectwa uznania pierwszej, drugiej lub trzeciej kategorii przewidziane w przepisach o nadzorze nad hodowlą koni.

§ 8.

Wynagrodzenie klasy pierwszej może być przyznane za dostarczenie dla hodowli ogierów, na które zostały wydane świadectwa uznania pierwszej kategorii i które poza tym mają wyraźny, odpowiadający danej rasie typ.

§ 9.

Wynagrodzenie klasy drugiej może być przyznane za dostarczenie dla hodowli ogierów, na które zostały wydane świadectwa uznania pierwszej lub drugiej kategorii.

§ 10.

Wynagrodzenie klasy trzeciej może być przyznane za dostarczenie dla hodowli ogierów, na które zostały wydane świadectwa uznania co najmniej trzeciej kategorii.

§ 11.

Za ogiery należące do typu huculów, mierzynów lub koników może być przyznane tylko wynagrodzenie klasy trzeciej.

§ 12.

Do dnia 1 lipca kierownicy państwowych stad ogierów będą zawiadamiani przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych o ilości ogierów, jaka powinna być dostarczona w roku następnym dla hodowli na obszarze poszczególnych województw, o wysokości kwoty przeznaczonej na wykonanie umów o dostarczeniu ogierów dla hodowli oraz o wysokości poszczególnych klas wynagrodzenia (§ 6).

§ 13.

Przy wyborze ogierów, które mają być przedmiotem umów, kierownicy państwowych stad ogierów opierają się na opinii ko-

misyj klasyfikacyjnych, działających na podstawie przepisów o nadzorze nad hodowlą koni (rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 2 lipca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 339).

Komisje kwalifikacyjne po ukończeniu przeglądów opiniują, które spośród uznanych ogierów są najodpowiedniejsze pod względem hodowlanym dla potrzeb miejscowej hodowli.

Opinia komisji kwalifikacyjnej powinna dotyczyć takiej ilości ogierów, by w razie niemożności zawarcia umowy z niektórymi z właścicieli, kierownik państwowego stada ogierów mógł wybrać spośród ogierów objętych opinią dostateczną ilość innych ogierów. Opinia powinna być ujęta w formie protokółu (załącznik Nr 3), podpisana przez wszystkich członków komisji i dostarczona kierownikowi właściwego państwowego stada ogierów do dnia 15 listopada.

§ 14.

Na podstawie opinii komisyj kwalifikacyjnych oraz danych otrzymanych z Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, w wykonaniu przepisu § 12, kierownicy państwowych stad ogierów dokonywają ostatecznego wyboru ogierów, które mają być dostarczone dla hodowli i zawierają umowy z właścicielami wybranych ogierów.

§ 15.

Po zawarciu umów, nie później jednak niż do dnia 1 kwietnia, kierownicy państwowych stad ogierów powinni przesłać do Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych wykazy ogierów co do których zostały zawarte umowy (załącznik Nr 4) oraz zestawienia z tych wykazów (załącznik Nr 5).

§ 16.

Do dnia 20 sierpnia kierownicy państwowych stad ogierów powinni przesłać do Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych wykazy sprawozdawcze z akcji dostarczania ogierów dla hodowli (załącznik Nr 6) oraz zestawienia z tych wykazów (załącznik Nr 7) z wnioskiem o otwarcie kredytów na wypłacanie wynagrodzenia.

§ 17.

Wynagrodzenie za dostarczanie ogierów dla hodowli wypłacają kierownicy państwowych stad ogierów.

Wynagrodzenie powinno być wypłacone nie później niż w dniu 1 listopada.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych
w/z *Jaroszyński*
Podsekretarz Stanu.

Otrzymują: PP. Kierownicy Państwowych Stad Ogierów, Izby Rolnicze, Rejonowi Inspektorzy Koni, oraz Urzędy Wojewódzkie — do wiadomości.

Załącznik Nr 1
do instrukcji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 14 kwietnia 1938 r.

UMOWA

zawarta między Kierownikiem Państwowego Stada Ogierów w.... działającym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa a Pan.... zamieszkałym(ą) w.... w sprawie dorstarczenia ogiera dla hodowli.

Kierownik Państwowego Stada Ogierów w.... zwany będzie w dalszym ciągu umowy: „Kierownik" p... zaś „dostarczający ogiera dla hodowli"".

§ 1.

Dostarczający ogiera dla hodowli zobowiązuje się:

1) ogierem... (nazwa), maści..., rasy... urodzonym w r..., pochodzącym po ogierze...., od klaczy...., posiadającym świadectwo uznania Nr.... kategorii...., wydane w roku 19.... przez Komisję Kwalifikacyjną przy.... Izbie Rolniczej pokryć w okresie rozpłodowym roku 19...., najpóźniej do dnia 15 lipca co najmniej.... (słownie) cudzych klaczy,

2) prowadzić rejestr pokryć klaczy według wzoru stanowiącego załącznik do niniejszej umowy,

3) dostarczyć należycie wypełniony rejestr kierownikowi najpóźniej w dniu 1 sierpnia 19.... r. Termin powyższy uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem zostanie nadana przesyłka w urzędzie pocztowym.

§ 2.

Dostarczający ogiera dla hodowli nie może stawiać przeszkód Kierownikowi lub osobom przez niego upoważnionym,

w obejrzeniu w każdym czasie ogiera i stajni, jak również obowiązany jest do udzielania wszelkich wyjaśnień dotyczących ogiera i okazywania rejestru pokryć.

§ 3.

Kierownik zobowiązuje się zapłacić dostarczającemu ogiera dla hodowli kwotę... zł., słownie.... złotych. Kwota ta powinna być zapłacona najpóźniej do dnia 1 listopada 19.... r.

§ 4.

Jeżeli dostarczający ogiera dla hodowli nie wypełni dokładnie któregokolwiek z obowiązków, nałożonych na niego w niniejszej umowie, Kierownik jest upoważniony uznać umowę za rozwiązaną z winy dostarczającego ogiera dla hodowli, który w tym przypadku traci prawo do otrzymania wynagrodzenia, określonego w § 3.

§ 5.

Strony umawiające się poddają wszelkie spory z niniejszej umowy wyniknąć mogące orzecznictwu właściwych rzeczowo sądów w....

§ 6.

Wynikające z niniejszej umowy opłaty stemplowe obciążają całkowicie i wyłącznie dostarczającego ogiera dla hodowli.

§ 7.

Umowa niniejsza sporządzona została w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymał dostarczający ogiera dla hodowli, drugi zaś pozostał u Kierownika.

...., dnia.... 19.... r.

Kierownik Państwowego Stada Ogierów

Dostarczający ogiera dla hodowli.

Załącznik Nr 2

Do

Pana Kierowika

Państwowego Stada Ogierów

w.....

Przesyłam rejestr pokryć za okres rozpłodowy 193... r. ogierem .... (nazwa), maści..., rasy.... urodzonym w 19... r., pochodzącym po ogierze... od klaczy... (nazwa), posiadającym świadectwo uznania Nr.... kategorii.... wydane w roku 19.... przez Komisję Kwalifikacyjną przy.... Izbie Rolniczej.

Stwierdzam, że ogier ten w okresie rozpłodowym 193.... r. pokrył klaczy:

1) cudzych ....

2) własnych ....

Razem ....

Wszystkie pokryte klacze wymienione są w załączonym rejestrze pokryć.

...., dnia.... 19.... r.

Podpis właściciela ogiera.

REJESTR POKRYĆ.

Liczba porządkowa	Nr. wydanego świadectwa pokrycia	Właściciel klaczy			Klacz													Uwagi
		Imię i nazwisko	Miejscowość i poczta	Gmina i powiat	Nazwa	Maść i odmiany	typ			Rok urodzenia	Nr. dowodu tożsamości	została pokryta po raz				Należy do gospodarstwa		
							szlachetny	ciężki	miejscowy			1	2	3	4	do 50 ha	ponad 50 ha	
												dnia						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

....
Podpis właściciela ogiera

KOMISJA KWA

przy ....
w składzie: Przewodniczący
Członkowie:

działając na podstawie instrukcji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych uznała niżej wymienione ogiery za najodpowiedniejsze pod względem hodo

L. p.	Miejsce postoju ogiera		Imię, nazwisko i adres (miejscowość i poczta) właściciela ogiera	Nazwa ogiera	Rok urodzenia	Maść	Rasa
	Powiat	Miejscowość i gmina					
1	2	3	4	5	6	7	8

W Y

ogierów objętych umowami o dostarczenie
w województwie
Okrąg działalności Państwowego

L. p.	Miejsce postoju ogiera		Imię, nazwisko i adres (miejscowość i poczta) właściciela ogiera	Nazwa ogiera	Rok urodzenia	Maść	Rasa
	Powiat	Miejscowość i gmina					
1	2	3	4	5	6	7	8

Załącznik Nr. 3

LIFIKACYJNA

Izbie rolniczej

....

....

....

z dnia .... 1938 r. w sprawie dostarczania ogierów dla hodowli— wlanym dla obszaru ....

Pochodzenie		Wymiary			Kategoria ogierów według świadectwa uznania	Proponowana klasa wynagrodzenia	Kwota wynagrodzenia	Uwagi
ojciec	matka	wysokość	obwód klatki piersiowej	nadpęcie				
9	10	11	12	13	14	15	16	17

.................................., dnia .... 19.....

podpisy: ....

....

....

Załącznik Nr. 4

K A Z

dla hodowli na okres rozpłodowy 19..... r.

....

Stada Ogierów w ....

Pochodzenie		Wymiary			Kategoria ogierów według świadectwa uznania	Klasa wynagrodzenia	Kwota wynagrodzenia	Uwagi
ojciec	matka	wysokość	obwód klatki piersiowej	nadpęcie				
9	10	11	12	13	14	15	16	17

ZESTA

z wykazu ogierów objętych

Okręg działalności Państwowego Stada

L. p.	Województwo	RASA										
		Pełna krew angielska	Czysta krew		Półkrew z udowodnionym pochodzeniem (wpisane do ksiąg stadnych koni półkrwi			Szlachetne odpowiadające warunkom wpisania do księgi gł. ogierów zarodowych	Uszlachetnione nieudowodnionego pochodzenia	Krajowe		
			arabska	anglo-arab.	angielska	arabska	anglo-arabska			pospolite bez określonego typu	mierzyny i koniki	huculy
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

WY

sprawozdawczy z akcji dostar

Okręg działalności Państwowego Stada

L. p.	Województwo	Powiat	Miejscowość i gmina	Imię i nazwisko właściciela ogiera	Ogier		
					Nazwa	Rasa	Klasa przyznanego wynagrodzenia
1	2	3	4	5	6	7	8

Załącznik Nr. 5

WIENIE

umowami o dostarczenie dla hodowli.

Ogierów w ....

Ciężkie		Szwedy		Razem	Ilość ogierów w klasach wynagrodzenia			Kwota wynagrodzenia na którą zawarto umowę	Uwagi
pociągowe Ardeny, Belgi. Bulony itd.	pochodzące od pociągowych	z udowodnionym pochodzeniem	pochodzące od Szwedów		I	II	III		
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

Załącznik Nr. 6

KAZ

czania ogierów dla hodowli

Ogierów w ....

Ilość pokrytych klaczy		Z ogólnej ilości pokrytych klaczy przypada na:					Kwota do wypłacania z tytułu wykonania umowy	Uwagi
		gospodarstwa o obszarze		t y p				
cudzych	własnych	do 50 ha	ponad 50 ha	szlachetny	ciężki	miejscowy		
9	10	11	12	13	14	15	16	17

Załącznik Nr. 7.

ZESTAWIENIE

Z WYKAZU SPRAWOZDAWCZEGO Z AKCJI DOSTARCZANIA OGIERÓW DLA HODOWLI.

L. p.	Województwo	Klasa wynagrodzenia	Ilość ogierów	Ilość pokrytych klaczy			Ogier pokrył przeciętnie klaczy	Z ogólnej ilości klaczy pokrytych przypada na:					Kwota do wypłacenia z tytułu wykonania umów	Ilość ogierów		Uwagi
				cudzych	własnych	Razem		gospodarstwa o obszarze		typ				które nie pokryły przepisanej ilości klaczy	co do których nie nadesłano rejestrów pokryć	
								do 50 ha	ponad 50 ha	szlachetny	ciężki	miejscowy				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
		I														
		II														
		III														
	Razem															

46.

OKÓLNIK NR 18

MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

Nr M. I. 1/6/38 z dnia 27 kwietnia 1938 r.

w sprawie uwzględnienia potrzeb melioracyjnych przy udzielaniu pozwoleń na wyzyskanie siły popędowej wód płynących.

Przeprowadzenie szczegółowych melioracyj gruntów jest zagadnieniem gospodarczym o znaczeniu państwowym. Wobec tego jednym z zadań Państwa jest możliwie najbardziej wydatne popieranie akcji melioracyjnej. Ku temu zmierza też niniejsze zarządzenie.

W wielu wypadkach akcja melioracyjna polega na nawadnianiu gruntów. Wymaga ona przeto pozwoleń władz wodnych na wykonanie w wodach płynących urządzeń spiętrzających oraz na pobieranie tej wody w pewnych corocznych okresach czasu i w oznaczonej jej ilości.

Nadawanie takich uprawnień może w poszczególnych przypadkach napotykać na przeszkody ze względu na uprzednio nadane innym osobom pozwolenia na wyzyskanie siły popędowej danej rzeki na pewnym jej odcinku z uwzględnieniem jedynie potrzeb użytkowania powszechnego wody.

Celem zapobieżenia takim przypadkom w przyszłości, umożliwienia melioracji gruntów przez ich nawadnianie, względnie usunięcia przeszkód w jej przeprowadzeniu oraz uchylenia konieczności regulowania tej sprawy wyłącznie na zasadzie art. 56 ustawy wodnej (postępowanie wyrównawcze), należy, mając na uwadze postanowienia art. 48 punkt 7 tej ustawy, przy wydawaniu pozwoleń na użytkowanie wody (art. 45 ustawy wodnej) na rzecz zakładów piętrzących mieć na względzie między innymi również wyżej wspomniane potrzeby melioracyjne dla nawadniania gruntów.

Jeżeli przeto, z uwagi na rozmiar roszczonego prawa użytkowania wody, zajdzie ku temu potrzeba, należy nakładać na przedsiębiorców przy udzielaniu im pozwoleń na wykorzystanie siły popędowej wody, obowiązek bezpłatnego odstępowania w okresie wegetacyjnym niezbędnej ilości wody na cele nawadniania gruntów, o ile by sprawa ta w czasie trwania uprawnienia stała się aktualną. Niniejsze zarządzenie nie może oczy-

wiście przesądzić na niekorzyść przedsiębiorcy zakładu piętrzącego wodę możności pobierania przez niego wynagrodzenia od osób pobierających wodę na cele melioracyjne, jeżeli te osoby zechcą korzystać z jego urządzeń piętrzących.

Inż. P. Zakaszewski.
Główny Inspektor Melioracyjny.

Otrzymują: Urzędy Wojewódzkie (z wyjątkiem Urzędu Województwa Śląskiego) i Komisariat Rządu na m. st. Warszawę.

47.

ZARZĄDZENIE MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

Nr BP. I-2/19 z dnia 30 kwietnia 1938 r.

w sprawie utworzenia referatu melioracyjnego w Starostwie Powiatowym w Ostrowi - Mazowieckiej.

Zmieniając częściowo załącznik Nr 2 do pisma okólnego Ministerstwa z dnia 19.III.1936 r. Nr BP. XI-3/5 w sprawie organizacji referatów melioracyjnych w starostwach (Dz. Urz. M.R. i R.R. Nr 4, poz. 24), zarządza się utworzenie nowego referatu melioracyjnego w Starostwie Pow. w Ostrowi Mazowieckiej z zakresem działania na powiat ostrowski, w związku z czym dotychczasowy referat melioracyjny w Starostwie Powiatowym w Ostrołęce obejmować będzie swą właściwością tylko powiat ostrołęcki.

Minister w/z *Jaroszyński.*
Podsekretarz Stanu.

Otrzymuje P. Wojewoda w Białymstoku.

PISMO
MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

Nr Fl. IV. 1293 z dnia 12 maja 1938 r.

w sprawie powierzenia administracji rent domenialnych i kanonów Państwowemu Bankowi Rolnemu.

Do Pana Prezesa
Państwowego Banku Rolnego
w Warszawie

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zamianie niektórych należności b .pruskich władz i instytucji agrarno- finansowych na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 249) oraz na podstawie art. 4 ust. (1) ustawy z dnia 9 marca 1932 r. o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 40, poz. 364) i art. 3 ust. (1) ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. o Państwowym Banku Rolnym (Dz. U. R. P. z r. 1932 Nr 117, poz. 966) — powierzam Państwowemu Bankowi Rolnemu administrowanie należnościami Skarbu Państwa z tytułu rent domenialnych, kanonów itp., znajdujących się w administracji Lasów Państwowych w Poznaniu i Toruniu, a przeznaczonych, w myśl powołanej na wstępie ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r., do zamiany na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

Księgi, akta i inne dokumenty oraz wszelkie sprawy, dotyczące omawianych należności, winny być przejęte od Dyrekcji Lasów Państwowych do dnia 1 lipca 1938 r.

Czynności Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu i Toruniu w zakresie, dotyczącym przekazywanych należnością, wykonywać będą Oddziały Państwowego Banku Rolnego w Poznaniu i Grudziądzu, czynności zaś Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych — Państwowy Bank Rolny, Instytucja Centralna w Warszawie.

Załączone przy niniejszym w odpisie pismo do Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych ustala szczegóły, dotyczące przekazania Państwowemu Bankowi Rolnemu omawianych należności.

Minister: *J. Poniatowski*

WYDAWNICTWA MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

1. *Moczarski Z.* Hodowla zwierząt (skrót) 1932. str. 570 (wyczerpane)
2. *Stempowski S.* Materiały do bibliografii polityki agrarnej. Zeszyt I i II. 1929 i 1931 r., str. 60 i 72 . . . 1.—
   Zeszyt III, 1932, str. 38 . . . . . (wyczerpane)
3. Parcelacja prywatna. 1933, str. 54 . . . . . . —.50
4. *Mikułowski-Pomorski J.* Uprawa roli i roślin 1934, str. 450 (wyczerpane)
5. Instrukcja z dn. 5.VI.34 r. o sprzedaży nawozów sztucznych. 1934, str. 60 . . . . —.70
6. Międzynarodowe umowy sanitarno-weterynaryjne. 1934, str. 107 . . . . (wyczerpane)
7. Wskazówki egzaminacyjne dla kandydatów na kategorię I. 1935, str. 64 . . . . (wyczerpane)
8. Prawo rybackie. 1936 str. 392 . . . . 2.65
9. Zarys uprawy torfowisk niskich. 1935, str. 153 . . 1.20
10. Ustawa z dn. 5. III. 34 o nadzorze nad hodowlą bydła. 1935, str. 30 . . . . (wyczerpane)
11. Zasady odbywania służby przygotowawczej kategorii I. 1935, str. 15 . . . . —.30
12. Wskazówki egzaminacyjne dla kandydatów na stanowiska kat. II i III. 1936, str. 27 . . . . . (wyczerpane)
13. Zasady odbywania służby przygotowawczej kandydatów na stanow. kat. II i III. 1937, str. 7 . . . . —.20
14. Instrukcja o zalesianiu niektórych nieużytków. 1937, str. 19.
15. Wskazówki egzaminacyjne dla kandydatów na stanowiska kat. I. Wyd. 2 uzupełnione, opracował *A. Dorot.* 1938, str. 82.
16. Wskazówki egzaminacyjne dla kandydatów na stanowiska kateg. II i III. Wyd. 2 poprawione. 1938 r., str. 23.

Warszawskie Zakłady Graficzne, Wilcza 60, Telefon 8.93-47.